

NEWSLETTER 04/2014

AKTUALNOŚCI PRAWNE

ORZECZNICTWO I ZMIANY

PRANIE BRUDNYCH PIENIĘDZY

Notariusz zgłosi umowę darowizny nieruchomości, której wartość przekracza 15 tys. euro
wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 4 marca 2014 r., sygn. akt II GSK 1966/12

W Ustawie o przeciwdziałaniu praniu brudnych pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu z dnia 16 listopada 2000 r. notariusz został wskazany jako instytucja obowiązana w zakresie obowiązku rejestracji transakcji przekraczających próg kwotowy równowartości 15 tys. euro oraz oceny kwestii uznania, czy jedną transakcję rozbito na kilka mniejszych, czy też są one niepowiązane. Notariusz ma obowiązek udostępnić informacje o takich transakcjach Generalnemu inspektorowi informacji finansowej (GIIF), nie jest zatem w tym zakresie związany obowiązkiem zachowania tajemnicy, jaki nakłada na niego Ustawa - Prawo o notariacie. Umowa darowizny nieruchomości zawarta bez zachowania formy notarialnej jest dotknięta nieważnością. Darowizna nieruchomości nie jest świadczeniem odpłatnym i nie dochodzi do przepływu środków pieniężnych pomiędzy stronami umowy. Natomiast zgodnie z orzeczeniem NSA, notariusz jest zobowiązany do rejestracji transakcji umów darowizny nieruchomości, których wartość przekracza 15 tys. euro, z uwagi na fakt, iż następuje przeniesienie własności wartości majątkowej, jaką stanowi nieruchomość. Takie przeniesienie wartości majątkowej może mieć miejsce właśnie w procesie prania brudnych pieniędzy. Wskazany w ustawie próg 15 tys. euro nie wynika z dyrektyw Unii Europejskiej dotyczących prania pieniędzy i finansowania terroryzmu - wprowadził go polski ustawodawca.

ODLICZENIA NALICZONEGO PODATKU VAT

Wydatki potwierdzone pustą/fikcyjną fakturą nie są kosztem

wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 27 marca 2014 r., sygn. akt II FSK 1006/12

Zgodnie z orzecznictwem puste faktury to takie, które nie dokumentują żadnej czynności (tak np. NSA w wyroku z 13 lutego 2014 r. sygn. akt I FSK 351/13). Z fikcyjną fakturą mamy też do czynienia, jeżeli zdarzenie, które spowodowało powstanie kosztów podatkowych, nie zaistniało w takich okolicznościach, jakie zadeklarował przedsiębiorca, a faktura nie dokumentuje faktycznego obrotu towarów. Skoro fikcyjna faktura nie dokumentuje zdarzenia gospodarczego, to nie może być dowodem księgowym. Na podstawie art. 108 ustawy o VAT podmiot wystawiający taką fakturę ma obowiązek zapłacić wynikający z niej VAT. W doktrynie nie ma co do tego wątpliwości, że taka faktura nie daje też prawa do odliczenia podatku naliczonego. Brak prawa do odliczenia jest jeszcze bardziej oczywisty w świetle obowiązujących od 1 stycznia 2014 r. zasad odliczania VAT. Jako jeden z

warunków odliczenia stawiają one powstanie obowiązku podatkowego po stronie dostawcy. Tymczasem w odniesieniu do pustej faktury obowiązek podatkowy nie powstanie. Powstaje jedynie obowiązek zapłaty podatku wykazanego na fakturze.

Podobnie jest z podatkami dochodowymi. Organy podatkowe i sądy są zgodne, że pusta faktura nie powinna dawać podstaw do rozpoznania kosztów z tego tytułu (tak np. NSA w wyroku z 27 marca 2014 r., sygn. akt II FSK 1006/12).

Są przedsiębiorcy, którzy uczestniczą we współpracy z oszustami nieświadomie. Podkreślić należy, że zdaniem NSA nie chroni ich to przed koniecznością korygowania i zapłaty podatku z odsetkami. Powstały jednak wątpliwości, czy zezwolić na odliczenie podatku w sytuacji, gdy ani podatnik ani organy podatkowe nie są w stanie ustalić tożsamości rzeczywistego dostawcy towaru. Na odpowiedź będzie trzeba jeszcze poczekać, bowiem w marcu 2014 r. NSA skierował pytanie prejudycjalne do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (postanowienie z 6 marca 2014 r., sygn. akt I FSK 516/13).

ZAMÓWIENIA PUBLICZNE

Organizator przetargu nie zażąda wyjaśnień, uznając ofertę za sprzeczną ze specyfikacją

wyrok Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 21 marca 2014 r., sygn. akt KIO 441/14

Zamawiający nie ma obowiązku żądania od wykonawcy wyjaśnień, dlaczego złożył ofertę, która nie odpowiada postanowieniom zawartym w specyfikacji. Obarczenie go obowiązkiem dociekania, dlaczego tak się nie stało, byłoby zbyt daleko idąca interpretacja dyspozycji art. 87 ust. 1 Ustawy - Prawo zamówień publicznych. Ponadto, ewentualne wyjaśnienia nie mogłyby prowadzić do zmiany treści oferty. Składając ofertę należy zwrócić uwagę na jej poprawność, gdyż błąd może prowadzić do odrzucenia oferty. Powyższy wyrok odnosi się przede wszystkim jednak do sytuacji, w której zamawiający nie ma wątpliwości, że oferta nie spełnia postawionych przez niego wymagań. Jeżeli błąd okaże się nieistotny i możliwy do korekty w trybie art. 87 ust. 2 pkt 3 ustawy, zamawiający zwykle zwróci się o wyjaśnienia wtedy, gdy treść oferty wzbudzi jego wątpliwości.

TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA I ZAKAZ KONKURENCJI

Zakaz konkurencji w umowach cywilnoprawnych a brak odszkodowania

wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2013 r., sygn. akt V CSK 30/13

W umowie cywilnoprawnej można zastrzec obowiązek zachowania w tajemnicy informacji uzyskanych w związku z jej wykonywaniem. Zgodnie z zasadą swobody umów (art. 353[1] k.c.) zleceniobiorca może zobowiązać się wobec zleceniodawcy do niepodejmowania działań konkurencyjnych w czasie trwania umowy oraz przez pewien okres po jej rozwiązaniu ustalony przez strony. Naruszenie tego obowiązku może skutkować żądaniem zapłaty kary umownej w wysokości określonej w umowie. Należy zwrócić uwagę, iż zgodnie z art. 484 § 2 k.c., jeżeli kara umowna jest rażąco wygórowana, dłużnik może żądać jej zmniejszenia. Kara umowna niewątpliwie ułatwia zleceniodawcy zrekompensowanie szkód będących

następstwem naruszenia przez zleceniobiorcę zakazu konkurencji. Jest to istotne z uwagi na fakt, że w praktyce wykazanie wysokości szkody i jej związku przyczynowego z działalnością konkurencyjną, konieczne dla ustalenia odszkodowania, może być trudne.

W dotychczasowym orzecznictwie Sąd Najwyższy uznawał, iż strona, godząc się na zawarcie w umowie cywilnoprawnej klauzuli o zakazie konkurencji po ustaniu umowy, może domagać się od zleceniobiorcy stosownego odszkodowania. W wyroku z grudnia 2013 r. Sąd Najwyższy uznał, że dopuszczalne jest także wprowadzenie zakazu konkurencji bez gwarancji ekwiwalentu pieniężnego, przy czym odwołał się do zasady swobody umów. Sąd Najwyższy wskazał również, że dopuszczalne jest rozszerzenie zakresu lojalności kontraktowej, jeśli kontrahenci są podmiotami gospodarczymi. Niemniej jednak na uwadze należy mieć, iż bez ekwiwalentu zapis o zakazie konkurencji może w przypadku sporu zostać uznany przez sąd za naruszający zasady współżycia społecznego. Dlatego określenie zakresu działalności konkurencyjnej w umowie cywilnoprawnej powinno uwzględniać okoliczności zawarcia umowy oraz rynku, na którym działa firma lub na którym dane usługi będą świadczone.

EGZEKUCJA NA RZECZ URZĘDU SKARBOWEGO

Zwrot pieniędzy po bezprawnej egzekucji

*Uchwała Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 28 kwietnia 2014r., sygn. akt I FPS 8/13,
w składzie siedmiu sędziów*

Postanowienie o nadaniu rygoru natychmiastowej wykonalności decyzji podatkowej to nic innego, jak żądanie natychmiastowej zapłaty, będącym wyjątkiem od zasady, według której podatnik ma prawo wniesienia do izby skarbowej odwołania od decyzji podatkowej. Wydanie postanowienia o nadaniu rygoru skutkuje przerwaniem pięcioletniego terminu przedawnienia zobowiązań podatkowych. Przepisy ordynacji podatkowej uzależniają nadanie rygoru nie tylko od tego, czy zbliża się termin przedawnienia, lecz także od tego, czy organ również uprawdopodobni, że podatnik nie zapłaci podatku. W przypadku braku takiego uprawdopodobnienia można wnieść skargę do sądu, który może uznać, że termin przedawnienia nie mógł zostać przerwany, gdyż egzekucja była nielegalna.

Gdy sąd rozpatrując skargę podatnika uzna, że nadanie rygoru natychmiastowej wykonalności decyzji nastąpiło z naruszeniem prawa, to muszą zostać wyeliminowane negatywne skutki wszczętej wobec podatnika egzekucji. Gdy zapłacone przez podatnika kwoty (wyegzekwowane) stały się nienależne, muszą zostać zwrócone.

Nadzór merytoryczny: Tomasz Cabała – radca prawny, Radosław Witkowski – adwokat

Newsletter otrzymują głównie klienci Kancelarii Adwokatów i Radców Prawnych Witkowski, Cabała & Partners sp. k.

Newsletter opracowano na podstawie Gazety Prawnej a także zbioru – najważniejsze orzecznictwo z dnia 24.04.2014 r.

Treści newslettera nie należy traktować jako formy doradztwa prawnego.

